

HSO i Stockholms län

HSO:s delaktighets- program 2011 - 2015

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Interna dokument.....	5
Samverkansråden.....	6
Regionala riktlinjer och program	15
Nationella riktlinjer.....	17
Internationella riktlinjer.....	17
Lagar	19
Avslutande ord.....	22

Förord

Vi vill med detta program tydliggöra riktningen på vårt delaktighetsarbete. Programmet är ett redskap att använda i påverkansarbete för att personer med funktionsnedsättning ska bli fullt delaktiga i landstingets och andras verksamhet.

Vår utgångspunkt är ett samhälle som genomsyras av allas lika värde, solidaritet och medmänsklighet. Stockholms läns landsting antog i mars 2010 det delaktighetsprogram som ska vara vägledande för verksamheten under åren 2011 – 2015. Detta program har fått titeln; ”Mer än bara trösklar”, och det utgör även ramverk för HSO:s arbete med delaktighetsfrågor i vår samverkan med Stockholms läns landsting.

Arbetet med att skapa ett tillgängligt samhälle är en fortgående process utan slutpunkt. Gamla hinder byggs bort och nya tillkommer, även om vi idag befinner oss i en tillvaro som i många avseenden är mycket mer tillgänglig än vad som varit.

Det huvudsakliga arbetet med att göra Stockholms läns landsting mer tillgängligt för personer med funktionsnedsättningar sker i de samverkansråd som en del av den samverkansmodell som funktionshinderföreningarna har med landstinget. Det är i dessa samverkansråd som vi huvudsakligen driver de frågor som tas upp i detta program, men även i kontakter med politiska företrädare, företrädare för förvaltningen, företag och andra.

Detta program sammanfattar grunderna för vår verksamhet och våra mål i respektive samverkansråd.

Dessa samverkansråd är:

- Landstingsstyrelsen
- Landstingsstyrelsens förvaltning

- Hälsa- och Sjukvårdsförvaltningen
- Kulturförvaltningen
- Trafiknämndens förvaltning
- LOCUM

Programmet är antaget av HSO i Stockholms läns ordförande-stämman den 28 november 2011. Det sammanfattar förslag från HSO:s medlemsföreningar, vilka bearbetats och sammanställts i processen med att ta fram detta program. Dessutom har HSO:s representanter i de olika samverkansråden medverkat i processen för att beskriva HSO:s mål i respektive samverkansråd.

HSO i Stockholms län i november 2011

Lena Ringstedt
Ordförande

Intern dokument

De olika interna dokumenten som styr HSO:s verksamhet finns att ladda ned på hemsidan: www.hsostockholmlan.se

HSO:s stadgar

Stadgarna är regelverket för HSO:s verksamhet. Här beskrivs hur val går till, hur kallelser ska se ut och när de ska skickas, hur styrelsen ska vara sammansatt, m.m. Stadgarna kan ändras av årsmötet, men gör i praktiken sällan det.

HSO:s verksamhetsplan

Verksamhetsplanen bestäms av årsmötet och är det grunddokument där prioriteringar och inriktning av verksamheten beskrivs.

HSO:s program för hälso- och sjukvård (2008)

I det interna dokumentet HSO:s program för hälso- och sjukvårdsfrågor tydliggörs HSO:s ställningstagande: En god och tillgänglig hälso- och sjukvård är viktig för alla - och än viktigare för personer med funktionsnedsättning.

Utöver detta grundläggande program har även fördjupande dokument utarbetats:

- HSO:s policy för hjälpmedelsfrågor (2009)
- HSO:s program om rehabilitering (2010)
- HSO:s program om primärvård (2010)
- HSO:s program om prevention i hälso- och sjukvården (2010)

HSO:s trafikprogram (2011)

HSO:s trafikprogram ger stöd i samverkan med SL, färdtjänst, sjötrafik, Trafikverket mm. Programmet har tagits fram av HSO:s trafikinfrastrukturgrupp.

Samverkansråden

Landstingsstyrelsen

Samverkansrådet med landstingsstyrelsen träffas minst 4 gånger per år, dock vanligen varje månad förutom under sommaren. De politiska partierna utser vardera 1 företrädare till samverkansrådet, som dessutom ska vara ledamot av landstingsstyrelsen i Stockholms läns landsting. HSO utser 5 ordinarie ledamöter, samt 2 suppleanter, i samverkansrådet. Samverkansrådet leds av en politiskt vald ordförande, med HSO:s ordförande som vice ordförande. SRF och DHR utser vardera 1 ledamot, samt 1 suppleant.

Samverkansrådet behandlar frågor av övergripande karaktär i Stockholms läns landsting. Stora organisatoriska frågor avhandlas i det här samverkansrådet.

Landstingsstyrelsens förvaltning

Samverkansrådet med landstingsstyrelsens förvaltning träffas 4 gånger per år. 2 av gångerna finns sjukhusdirektörerna med, 2 av gångerna är enbart med landstingsdirektören. HSO har 5 ordinarie ledamöter, samt 2 suppleanter, i samverkansrådet. Samverkansrådet leds av landstingsdirektören.

Samverkansrådet behandlar frågor som rör landstingsstyrelsens förvaltning. Frågor som rör sjukhusen och deras arbete diskuteras med sjukhusdirektörerna. Frågor som handlar om ex. arbete med att implementera bemötande, tillgänglighet, etc. i landstingsstyrelsens förvaltnings arbete, samt för landstinget i stort, diskuteras i detta råd.

Hälso- och Sjukvårdsförvaltningen

Samverkansrådet med Hälso- och Sjukvårdsförvaltningen (HSf) behandlar frågor som rör vården och dess utformning,

prioriteringar, utveckling m.m. Rådet träffas 10 gånger per år och HSO är representerade av 5 ordinarie ledamöter samt 2 suppleanter. Samverkansrådet leds av Hälso- och Sjukvårdsdirektören.

- **2011**

Genom dialog har HSO medverkat till att SLL:s delaktighetsprogram *Mer än bara trösklar* aktualiserats hos politiker och tjänstemän inom förvaltningen. En kunskapsbrist inom funktionshinderområdet är uppmärksammasad och en utbildningsmodell är förankrad på Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

1. HSO bereder möjlighet att ingå i styrgrupp för en utbildningssatsning.
2. Medlemsföreningars informationsfilmer är inventerade.

- **2012**

Inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen finns en med HSO:s värdegrund överensstämmande, väletablerad och värdesatt plattform vilken utgör bas för initiativ vars syfte är att fördjupa kunskap och öka förståelse om funktionshinderfrågor hos politiker, tjänstemän och medarbetare inom förvaltningens verksamhetsområde.

1. HSO ingår i styrgrupp för utbildningssatsningen.
2. Kunskapsläget hos målgruppen granskat (baslinje).
3. Kursplan för utbildningsinsats, baserad på kunskapsläget, är fastställd.
4. Tidsplan för utbildningsinsats är fastställd.

- **2013**

En ökad medvetenhet och fördjupad kunskap om funktionshinderfrågor hos politiker och tjänstemän (*beställare*). En

ökad medvetenhet och fördjupad kunskap om funktionshinderfrågor hos nyanställd personal (*utförare*).

1. 60 % av politiker och tjänstemän inom hälso- och sjukvårdens förvaltning genomgår utbildning.
2. Funktionshinderperspektiv inskrivet i kursplan för SLL:s introduktionsutbildning för nyanställd personal.
3. Nyanställd personal genomgår utbildning.

- **2014**

En ökad medvetenhet och fördjupad kunskap om funktionshinderfrågor hos chefer (*utförare*).

1. 60 % genomgår utbildning.

- **2015**

En ökad medvetenhet och fördjupad kunskap om funktionshinderfrågor hos medarbetare (*utförare*). En ökad medvetenhet och fördjupad kunskap om funktionshinderfrågor hos allmänheten.

1. 10 % av medarbetare genomgår utbildning.
2. Informationsfilmer distribuerade och tillgängliga på vårdinrättningar t ex i väntrum.

Kulturförvaltningen

Samverkansrådet med Kulturförvaltningen (KUN) träffas 4 gånger per år. HSO har 5 ordinarie ledamöter, samt 2 suppleanter, i samverkansrådet. Samverkansrådet leds av Kulturförvaltningens förvaltningschef.

Samverkansrådet behandlar frågor som rör Kulturförvaltningens verksamhet. Frågor som rör kulturen och dess utformning, prioriteringar, utveckling, m.m. diskuteras i det här samverkansrådet.

De viktigaste frågorna HSO för perioden 2011 – 2014 inom samverkansrådet med Kulturförvaltningen är:

- **2011**

1. Samverkansrådet träffar årligen Kulturnämndens presidium.
2. Samverkansrådet får återkommande återkoppling av ärenden som varit uppe i samverkansrådet. Uppföljning är en viktig del i samverkansrådets arbete
3. Samverkansrådet träffas minst 4 gånger per år, och mötenas karaktär präglas av samverkan där även funktinshinderföreningarna bidrar till att utforma mötesagendan.

- **2012**

1. Vissa av samverkansrådets möten förläggs ute i verksamheterna, såväl den egna som annan verksamhet som kulturförvaltningen stödjer ekonomiskt.
2. Mer konst på sjukhusen placeras i tak. Detta för att patienter som är sängliggande även ska kunna ta del av konsten på sjukhusen. En dialog förs med ex. de konstansvariga på NKS.
3. Kulturförvaltningen beaktar konstens funktion i verksamheten. Många är de konstverk som utgör hinder för personer

med funktionsnedsättningar. Placering och val av konst måste vara i samklang med krav på tillgänglighet.

4. Kulturförvaltningen verkar för att sprida information om tillgänglig kultur externt. Det är mycket viktigt att kulturen är tillgänglig för alla, och Kulturförvaltningen är en viktig ambassadör i det arbetet.
5. Kulturförvaltningen agerar för bra skyltning och anpassade lokaler för sin verksamhet.

- **2013**

1. Kulturförvaltningen tar fram en tillgänglighetsguide för lokaler och verksamhet. Såväl för den egna verksamheten samt för den man stödjer ekonomiskt.
2. Kulturförvaltningen har en tydlig idé om tillgänglighet för de verksamheter man ger ekonomiskt stöd till. En tydlig policy till stöd för förvaltningen såväl som för de som söker ekonomiska stöd har tagits fram som tydliggör vilka kriterier som gäller. Ett exempel på en sådan policy är de regelböcker som Hälso- och Sjukvårdsförvaltningen utarbetat.
3. Kulturförvaltningen tar i sina internutbildningar för sin personal återkommande upp frågor som rör tillgänglighet, bemötande och funktionsnedsättningar. Vid utbildning för personer som nyanställs finns delar om tillgänglighet och funktionsnedsättningar i kursplanen.

- **2014**

1. Kulturförvaltningen för i upphandlingar in krav på tillgänglighet och funktionshinderperspektivet beaktas. Aktuella upphandlingar kan även anmälas i samverkansrådet.
2. Kulturförvaltningen, i likhet med SL, inför tillgänglighetskonsekvensbeskrivningar i sina ärenden. Detta är nödvän-

digt för att visa att verksamhet och leverantörer beaktar tillgängligheten och funktionsnedsättningsperspektiven.

3. Kulturförvaltningen implementerar LOCUM:s standard vad gäller informations- och receptionsdiskar.
4. Kulturförvaltningen tar i de sju länsfunktionerna (Film Stockholm, Läns hemslöjds konsulenterna, Stockholms läns museum, Läns musiken i Stockholm, Dans i Stockholms stad och län, Regionbibliotek Stockholm samt mångkulturkonsulenterna) ett tydligt ansvar för att tillgänglighetsfrågorna och funktionsnedsättningsperspektiven genomsyrar verksamheten.

Trafiknämndens förvaltning

Samverkansrådet med Trafiknämndens förvaltning träffas minst 4 gånger per år. HSO har 5 ordinarie ledamöter, samt 2 suppleanter, i samverkansrådet. Samverkansrådet leds av avdelningschefen för Strategisk utveckling på SL.

Samverkansrådet behandlar frågor som rör Trafiknämndens verksamhetsområde. Frågor som rör kollektivtrafik till sjöss, kollektivtrafik på land samt särskild kollektivtrafik (färdtjänst) och dess utformning, prioriteringar, utveckling, m.m. diskuteras i det här samverkansrådet.

• 2011

1. Alla entreprenörer som av landstinget har uppdragits att köra persontrafik i länet skall ha gett sin personal insiktsutbildning i tillgänglighet och bemötande.
2. Tillgängliga och enhetliga tidtabeller, enhetlig skyltning och audiovisuell info vid bryggor, stationer och hållplatser ger i realtid information om trafikstörningar.

3. De så kallade via-resorna har utretts och gett föräldrar med barn också i mellanstadieåldrar rätt att följa med sitt barn till skolan och sedan åka vidare till annan adress.

- **2012**

1. Trafikförsörjningsprogrammets inverkan på tillgänglighet och bemötande har klargjorts och eventuella brister har åtgärdats.
2. Personer med kommunikativa funktionsnedsättningar har fått alternativa vägar för att kontakta färdtjänst och andra trafikslag.
3. Alla fordon i SL-trafiken tillgängliga för alla. Ramper finns i alla fordonsslag, resegarantin är förbättrad för transporter med färdtjänstbussar och man har rätt att ta med alla typer av förflyttningshjälpmedel.

- **2013**

1. SL skall ha ett väl fungerande system för att kontrollera att entreprenörerna inom färdtjänsten inte fuskar och kör med obehöriga förare.
2. Färdtjänstens adresssystem är färdigutvecklat så att alla adresser inom länet är koordinatsatta och kan nås via bilar-nas gps-mottagare.
3. Båtar och en stor del av bryggorna i Waxholmsbolagets trafik är tillgängliga.

- **2014**

1. De entreprenörer som på SLs uppdrag kör persontrafik till lands och sjöss skall ha ett fungerande kommunikationssystem mellan fordonsslagen.
2. Färdtjänsten har utvecklats så att det nu är lika möjligheter att beställa oavsett var man bor i länet.

3. Landstinget har beslutat att alla skall få resa med färdtjänst efter behov. Tidtabeller för landstingets land- och sjötrafik är anpassade till varandra så att hela resan tidsmässigt kan fungera.

LOCUM

Samverkansrådet med LOCUM träffas 4 gånger per år. HSO utser 5 ordinarie ledamöter, samt 2 suppleanter, till samverkansrådet. Samverkansrådet leds av LOCUM:s teknikchef.

Samverkansrådet behandlar frågor som rör LOCUM:s förvaltning. Frågor som rör fastighetsförvaltning, kommande byggnationer, utformning av ex. entréer och skyltsystem, prioriteringar, utveckling, m.m. diskuteras i det här samverkansrådet.

De viktigaste målsättningarna HSO har för perioden 2011 – 2014 inom samverkansrådet med LOCUM är:

- **2011**

1. Samverkansrådets möten förläggs på olika verksamheter som LOCUM förvaltar runt om i Stockholms län. Samverkansrådets sammanträden kan då kombineras med studiebesök på olika verksamheter samt att verksamhetsföreträdare kan berätta om sina lokaler.

- **2012**

1. LOCUM för i sina upphandlingar in tydliga och mätbara krav på tillgänglighet.
2. LOCUM tar fram ett policydokument/styrdokument rörande funktionsnedsättningar.

- **2013**

1. Samverkansrådet träffar årligen LOCUM:s VD.
2. Samverkansrådet träffar årligen LOCUM:s presidium.

- **2014**

1. LOCUM tar i sina internutbildningar återkommande upp frågor som rör tillgänglighet och funktionsnedsättningar. Detta för att öka medvetandenivån hos personalen, samt minska riskerna för felbedömningar som drabbar personer med funktionsnedsättningar.
2. LOCUM har i likhet med SL infört tillgänglighetskonsekvensbeskrivningar i sina ärenden. Jämställdhetskonsekvensbeskrivningar och miljökonsekvensbeskrivningar återfinns redan, men tillgänglighetskonsekvensbeskrivningar är nödvändiga för att i vissa ärenden visa att leverantören uppfyller de krav på tillgänglighet som LOCUM har.
3. LOCUM tar fasta på behoven av tillgängliga lokaler för alla invånare i Stockholms län. Landstingets verksamheter ska inte förläggas i lokaler som inte kan nyttjas av alla.

Regionala riktlinjer och program

Mer än bara trösklar, Stockholms läns landstings delaktighetsprogram för perioden 2011 – 2015

I mars 2010 antogs Stockholms läns landstings delaktighetsprogram "Mer än bara trösklar" av ett enhälligt landstingsfullmäktige. Programmet syftar till att landstinget ska bli bättre som leverantör av vård, kultur och trafik men även en bättre arbetsgivare. Oavsett funktionsnedsättning ska alla bemötas lika, samt ha samma möjligheter att arbeta i landstinget. Programmet är ambitiöst och tar avstamp i tre delar:

1. Bemötande,
2. Kommunikativ tillgänglighet
3. Fysisk tillgänglighet

Delaktighetsprogrammet är en viktig del i HSO:s påverkansarbete gentemot landstinget. HSO följer regelbundet upp de målsättningar som landstinget satt upp, och arbetar för att delaktighetsprogrammet genomförs. "Mer än bara trösklar" finns på Stockholms läns landstings webbplats:

<http://www.sll.se>

Folkhälsopolicyn för Stockholms läns landsting

Stockholms läns landstings Folkhälsopolicy antogs 2005. Policyn fokuserar på fem mål:

1. Goda livsvillkor
2. God miljö
3. Goda arbetsförhållanden
4. Hälsosamma levnadsvanor
5. God psykisk hälsa

Policyns avsnitt *Goda livsvillkor* uppmärksammar värdet av att stimulera delaktighet och den egna möjligheten att påverka sitt liv samt motverka utanförskap.

RUFS, Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen innehåller riktlinjer för hur bebyggelse, kommunikationer, befolkningsutveckling, etc. förväntas se ut de närmaste åren, och i vilken riktning man vill utveckla regionen. Regionplanekontoret som lyder under Stockholms läns landsting är de som tillsammans med länets kommuner tillsammans arbetat fram planen.

RUFS kan läsas och laddas ned från regionplanekontorets hemsida:

<http://www.regionplanekontoret.sll.se/rufs2010/>

RiTill – SL:s riktlinjer för Tillgänglighet

RiTill är en sammanställning på de krav SL ställer på sina entreprenörer för bussar, tåg, stationer, hållplatser mm.

Nationella riktlinjer

Riv Hindren, Handisams riktlinjer för en tillgänglig statsförvaltning, 2007

Handisam, myndigheten för handikappolitisk samordning, har tagit fram riktlinjer för hur statliga företag, förvaltningar och myndigheter ska arbeta för att bli mer tillgängliga. De riktlinjerna är även tänkta att användas av kommuner och landsting.

Riktlinjerna finns att ladda ned, läsa eller beställa på hemsidan: www.handisam.se

Framtidens folkhälsa – allas ansvar, Folkhälsopolitisk rapport 2010

Grundläggande inom folkhälsan är att skapa samhälleliga förutsättningar för god hälsa på lika villkor hos alla innevånare. I den folkhälsopolitiska rapporten delas folkhälsans mål in i tre övergripande områden:

1. Goda livsvillkor
2. Hälsöfrämjande livsmiljöer och levnadsvanor
3. Alkohol, narkotika, dopning, tobal och spel

Vikten av delaktighet och inflytande i samhället belyses i avsnittet om Goda livsvillkor.

Internationella riktlinjer

De olika FN-konventionerna finns att läsa på regeringens hemsida: www.humanrights.gov.se

FN:s konvention om mänskliga rättigheter, 1948; tillägg 1966

Konventionen om mänskliga rättigheter är en av de mest grundläggande och bärande stenarna i många länders konstitutioner. Det här är grunden till de senare konventionerna om

barnets rättigheter samt rättigheter för personer med funktionsnedsättning, m.m.

I en tid när det andra världskriget precis hade avslutats bestämde sig merparten av världens länder inom ramen för FN att komma överens i en konvention vad som ska vara de universella rättigheterna som ska gälla i alla länder oavsett regering. Konventionen är ett ramverk som tydligt anger vad man som medborgare har rätt till, och skydd från, i de länder som ratificerat konventionen.

FN:s konvention om barnets rättigheter, 1989

Konventionen om barnets rättigheter, populärt kallad "Barnkonventionen", innehåller en rad rättigheter som syftar till att alla barn ska ha samma rättigheter och möjligheter som andra barn. Funktionsnedsättning är en av många diskrimineringsgrunder som tas upp i konventionen om barnets rättigheter. Sverige ratificerade konventionen på ett tidigt stadium och konventionen brukar ofta lyftas fram som en viktig del i svensk lagstiftning.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, 2007

Den senaste av de stora konventionerna som antagits av FN är den om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sverige var ett av de första länderna som skrev under konventionen, och som sagt sig vilja implementera konventionen i den nationella lagstiftningen. Konventionen syftar till att förstärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, och ska möjliggöra att alla medborgare ska ha samma möjligheter. Konventionen innehåller mycket tydliga rättigheter.

Lagar

De lagar som listas nedan är centrala för HSO:s verksamhet. De styr väldigt mycket av den offentliga verksamheten som är till stöd och hjälp för personer med funktionsnedsättning. Dessutom finns ett antal EU-direktiv som har inverkan i olika grad vad gäller utformningen av svensk lagstiftning och policy.

Lagarna går att läsa och ladda ned på hemsida:

www.notisum.se

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

LSS sågs när den kom 1991 som en enormt stor frihetsreform, och är det än idag. Innan LSS saknades tydliga regelverk för när man hade rätt till assistans och hjälp, och den enskilde var ofta utlämnad åt kommunernas godtycke. LSS är en tydlig rättighetslagstiftning som klargör vad kommunerna är skyldiga att tillhandahålla inom assistansområdet.

Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

I Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) återfinns det grundläggande regelverket för stora delar av hälso- och sjukvården. I HSL finns bestämmelser som reglerar landstingens och kommunernas ansvar för olika delar av hälso- och sjukvården.

HSL innehåller också bestämmelser som rör vårdens kvalitet, samt krav på att den fortlöpande ska utvecklas och säkras.

Färdtjänstlagen (1997:736)

Rätten till färdtjänst regleras i lagen (1997:736) om färdtjänst. Kommunerna har ansvar för att färdtjänst ”av god kvalitet” finns tillgänglig för kommunernas medborgare. För att få anli-

ta färdtjänst krävs tillstånd, som beviljas med stöd i denna lag. I Stockholms län är det landstinget som, på kommunernas uppdrag, sköter färdtjänsten.

Lag om tillgänglig kollektivtrafik (1979:558)

Lagen om tillgänglig kollektivtrafik kom redan 1979 och har stora ambitioner för en kollektivtrafik som alla kan använda. Formuleringarna i lagtexten är tydliga, men dessvärre återstår mycket innan lagstiftningen efterlevs till fullo.

Socialtjänstlagen (SOL) (2001:453)

Socialtjänstlagen (SOL) innehåller bestämmelser om de rättigheter till ekonomiskt och socialt stöd som den enskilde har, samt de skyldigheter som kommunerna har i förhållande till de människor som vistas i kommunen. De stöd- och hjälpinsatser som man kan få enligt SOL kallas bistånd. SOL är en ramlag, och bygger på frivillighet, d.v.s. kommunerna är förbjudna att använda tvång.

Vissa delar av SOL handlar om funktionshinder. Kommunernas socialtjänst ska hjälpa människor med fysiska eller psykiska funktionshinder. Det kan ex. handla om stöd till personer som har funktionshinder så att de får möjlighet att leva som alla andra.

Plan- och Bygglagen (PBL) (2010:900), med tillhörande föreskrifter, ex. Enkelt avhjälpna hinder (HIN 1), BBR, BBV, m.fl.

Plan- och Bygglagen reviderades under 2010 och den nya lagstiftningen trädde i kraft den 2 maj 2011. Lagen reglerar, tillsammans med tillhörande förordningar, byggnationer och planer. I PBL regleras vilka mått som gäller vid nybyggnationer, utrymningskrav, etc. PBL är ett mycket viktigt verktyg som

HSO använder i arbetet med att skapa en tillgängligare fysisk miljö där alla medborgare ska kunna verka och leva.

Patientsäkerhetslagen (2010:659)

Patientsäkerhetslagen trädde i kraft den 1 januari 2011. Syftet med lagen är att göra vården säkrare och att det ska bli enklare för patienter att anmäla felbehandling. Lagen har kommit till främst för att främja en hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård, som i enlighet med lagen ska kontrolleras av Socialstyrelsen som dessutom ska administrera ett register dit vårdgivare har anmälningsplikt. Lagen innehåller också behörighetsfrågor och skyldigheter för vårdpersonal.

Avslutande ord

För att nå framgång är det viktigt att våra målsättningar i det komprimerade programmet är **SMARTA**. (**S**ynliga, **M**ätbara, **A**mbitiösa, **R**ealistiska, **T**idssatta och **A**ccederade). När dessa faktorer är uppfyllda så ökar möjligheten rejält att få ett bra gensvar när vi driver våra visioner.

För att det här dokumentet ska bli precis så framgångsrikt som vi förväntar oss krävs att vi omsätter orden i handling. Endast tillsammans kan vi effektivt arbeta för att påverka de verksamheter vi vill förändra i den riktning som vi vill. Ökad tillgänglighet, bättre bemötande, ökat inflytande, m.m., är mål som vi tillsammans måste arbeta för om vi ska nå bestående resultat. I det arbete som vi har framför oss i samverkansråden krävs det att vi tillsammans lyfter våra målsättningar.

Programmet kommer att revideras när så behövs. Efter varje mandatperiod, när nya representanter väljs till samverkansråden, krävs en förnyelse av programmet i respektive samverkansråd.

Dessutom är inte samverkansmodellen statisk. Det kan tillkomma nya samverkansråd, samtidigt som gamla läggs ned, beroende på hur landstingets politiska struktur ser ut i framtiden. Denna mandatperiod har burit med sig stora förändringar inom trafikområdet i Stockholms läns landsting, något som fört med sig att våra tre samverkansråd inom trafikverksamheten reducerats till ett.

HSO i Stockholms län

Handikappföreningarnas samarbetsorgan (HSO) i Stockholms län

S:t Göransgatan 84, 3 tr, 112 38 Stockholm

Tfn: 08-651 25 10. E-post: info@hsostockholmlan.se, Webb: www.hsostockholmlan.se